

Optik Omurga Ağlar ve Yönlendirme & Dalgaboyu Atama (Routing and Wavelength Assignment-RWA)

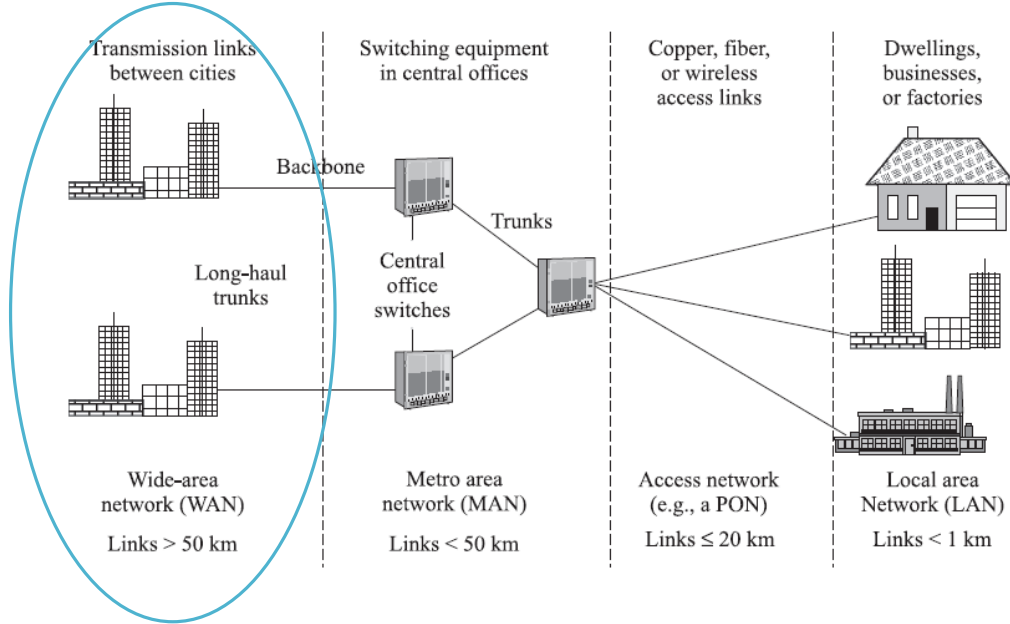
DR. ÖĞRETİM ÜYESİ ABDULLAH SEVİN

Amaç

- ☐ Optik Omurga Ağlarını tanımak
- ☐ Yönlendirme kavramını tanımak
- ☐ Dalgaboyu atama kavramını tanımak

Omurga Ağı

- ❑ Omurga Ağı (>50 km)
- ❑ Omurga (uzun mesafeli) ağ (backbone long-haul networks)
- ❑ 100'ler-1000'ler km
- ❑ Örgüsel (Mesh) yapı
- ❑ OXC (Optical cross-connects) Optik bağlantı düğümleri

Işıkyollarıve Dalgaboyu Yönlendirme

Trafik talepleri

WA-CO

CA1-IL

PA-UT

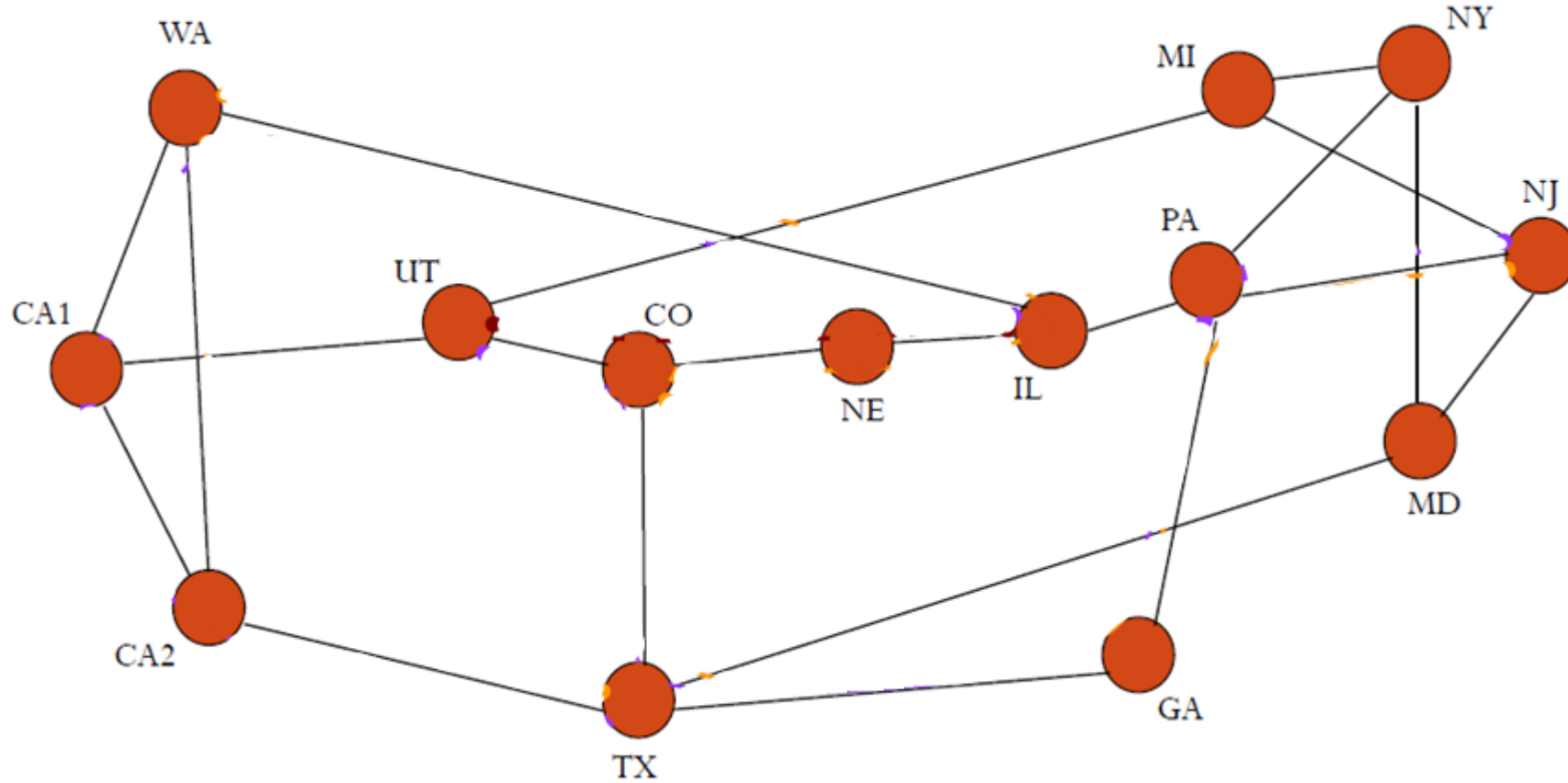
TX-WA

NJ-CO

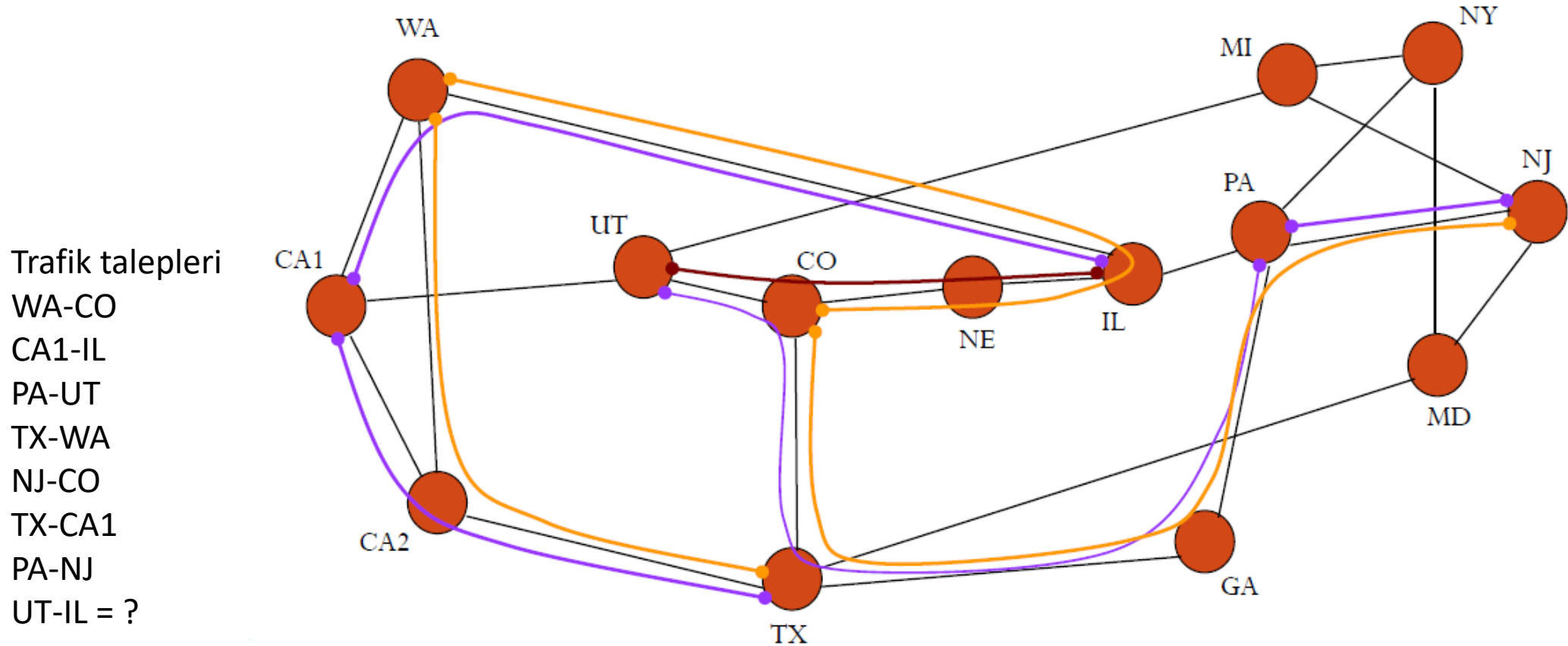
TX-CA1

PA-NJ

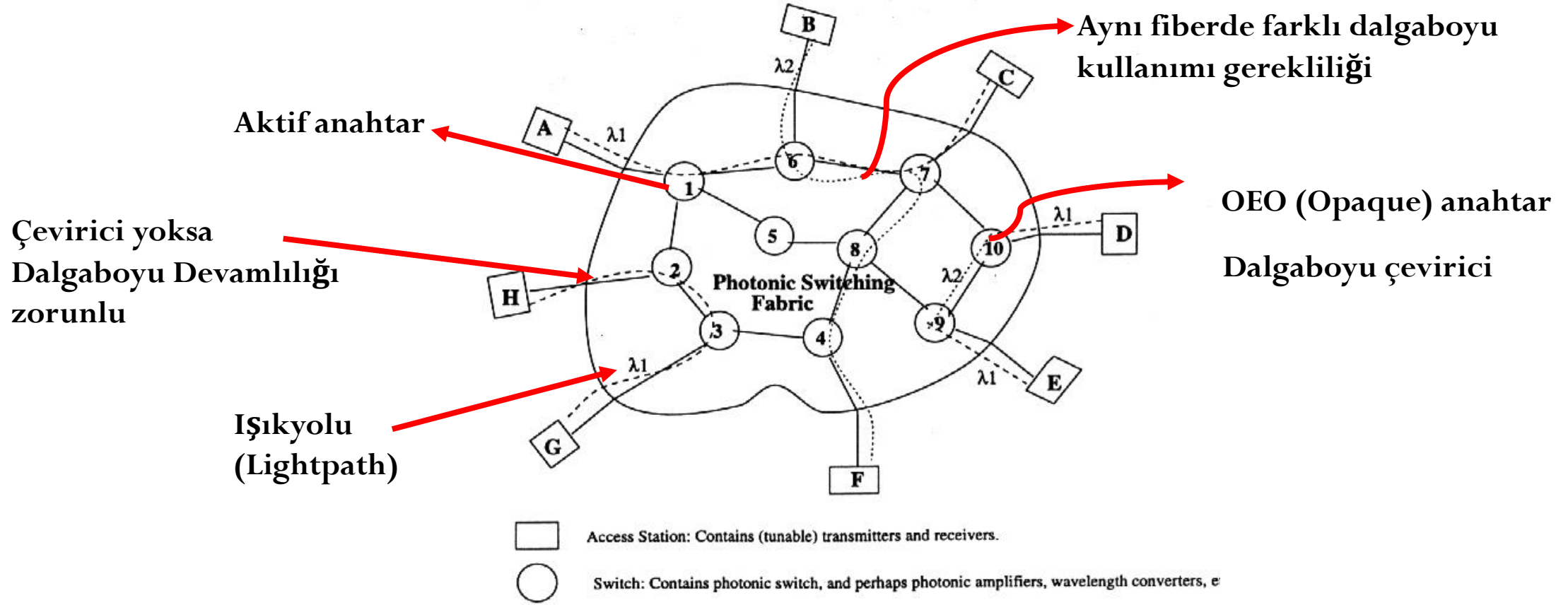
UT-IL = ?

Işıkyollarıve Dalgaboyu Yönlendirme

Dalgaboyu-Yönlendirmeli (Geniş-Alan) Optik Ağlar

Dalgaboyu-yönlendirmeli ağlar için RWA

- ❑ Yönlendirme ve dalgaboyu atama problemlerinin kombinasyonu (Çok karmaşık)
- ❑ Yönlendirme
  - ❑ Statik: ILP (Integer Linear Program) formülasyonu (Optimizasyon)
  - ❑ Dinamik: Gerçek zamanlı algoritmalar (En kısa yol bulma algoritmaları; Bellman Ford, Dijkstra, Floyd–Warshall)
- ❑ Dalgaboyu atama
  - ❑ Statik: Graf boyama metodu
  - ❑ Dinamik: Sezgisel algoritmalar (Heuristics)

RWA için ILP çözümü

Minimize : F_{max}

such that

$$F_{max} \geq \sum_{s,d,w} F_{ij}^{sdw} \quad \forall \quad ij$$

$$\sum_i F_{ij}^{sdw} - \sum_k F_{jk}^{sdw} = \begin{cases} -\lambda_{sdw} & \text{if } s = j \\ \lambda_{sdw} & \text{if } d = j \\ 0 & \text{otherwise} \end{cases}$$

$$\sum_w \lambda_{sdw} = \Lambda_{sd}$$

$$F_{ij}^{sdw} = 0, 1$$

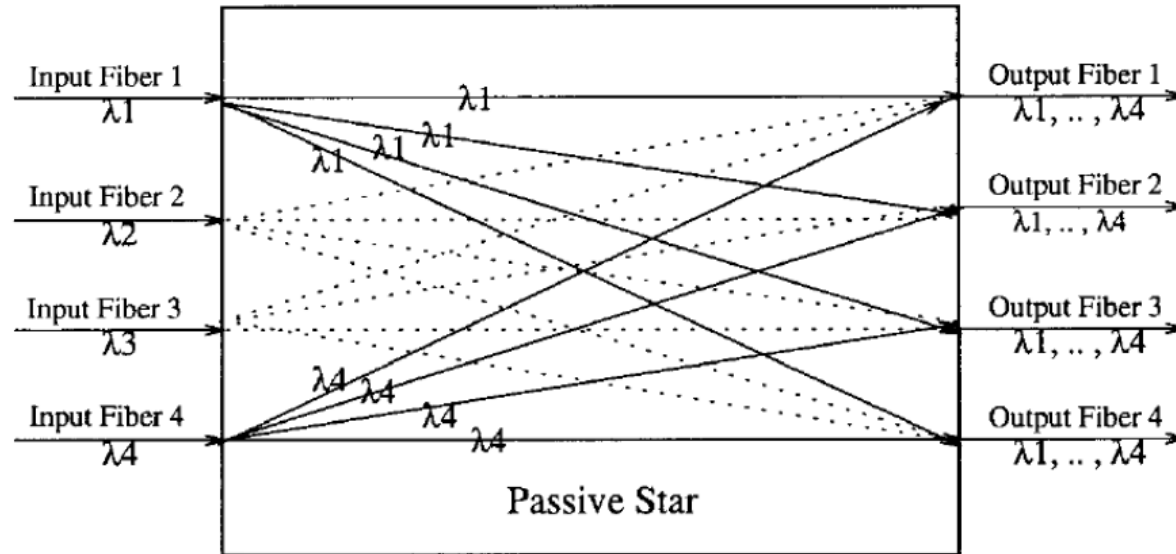
$$\sum_{s,d} F_{ij}^{sdw} \leq 1$$

Statik Yönlendirme

Dalgaboyu Anahtarlar (Cross-connects)

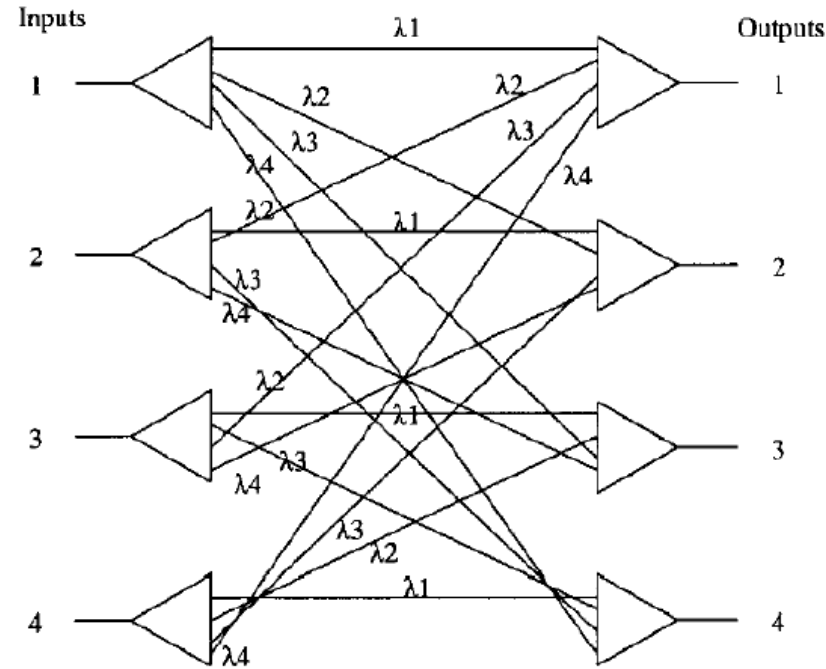
□ Pasif yıldız (passive-star): Broadcast (genel yayım)

4 X 4 pasif star (4 dalgaboyu)

Pasif yönlendirici

- Pasif yönlendirici (passive-router): dalgaboyu yeniden kullanımı (wavelength re-use), sabit yönlendirme,

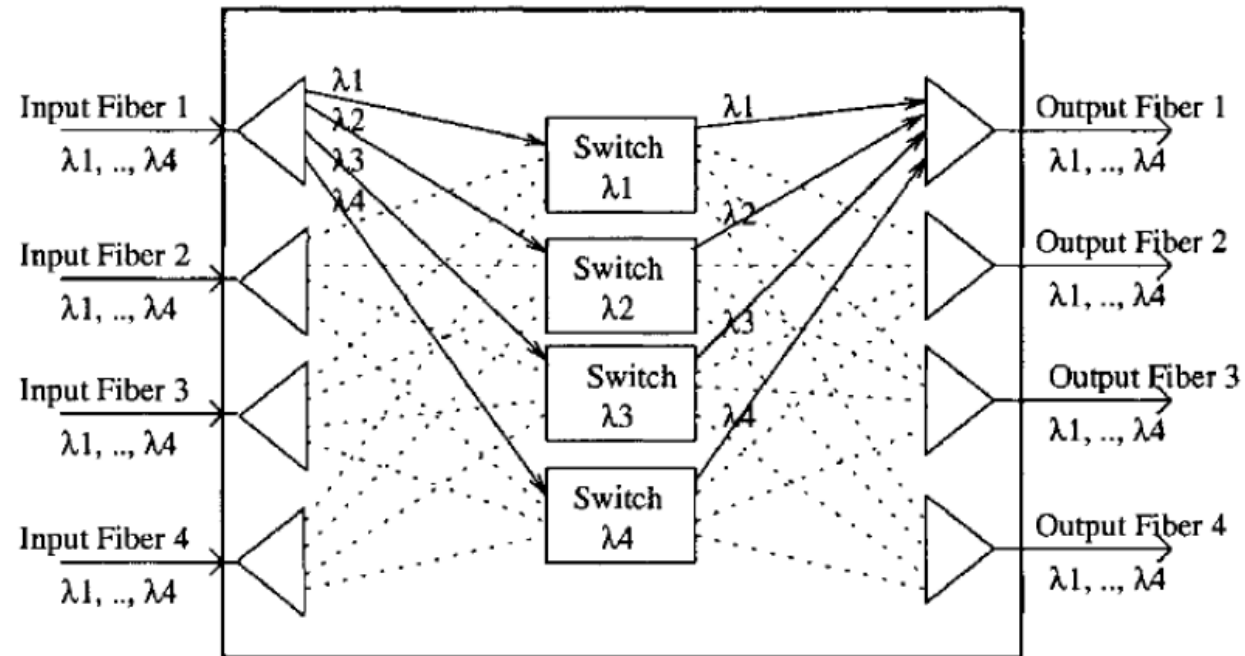

4 X 4 pasif router (4 dalgaboyu)

Not: 1. Giriş ile 2. Çıkış arasında bir talep varsa 2. ışık yolu kullanılmalı

Aktif anahtar

- Aktif anahtar (active switch): yeniden konfigüre edilebilir (reconfigurable), WRS, WSXC

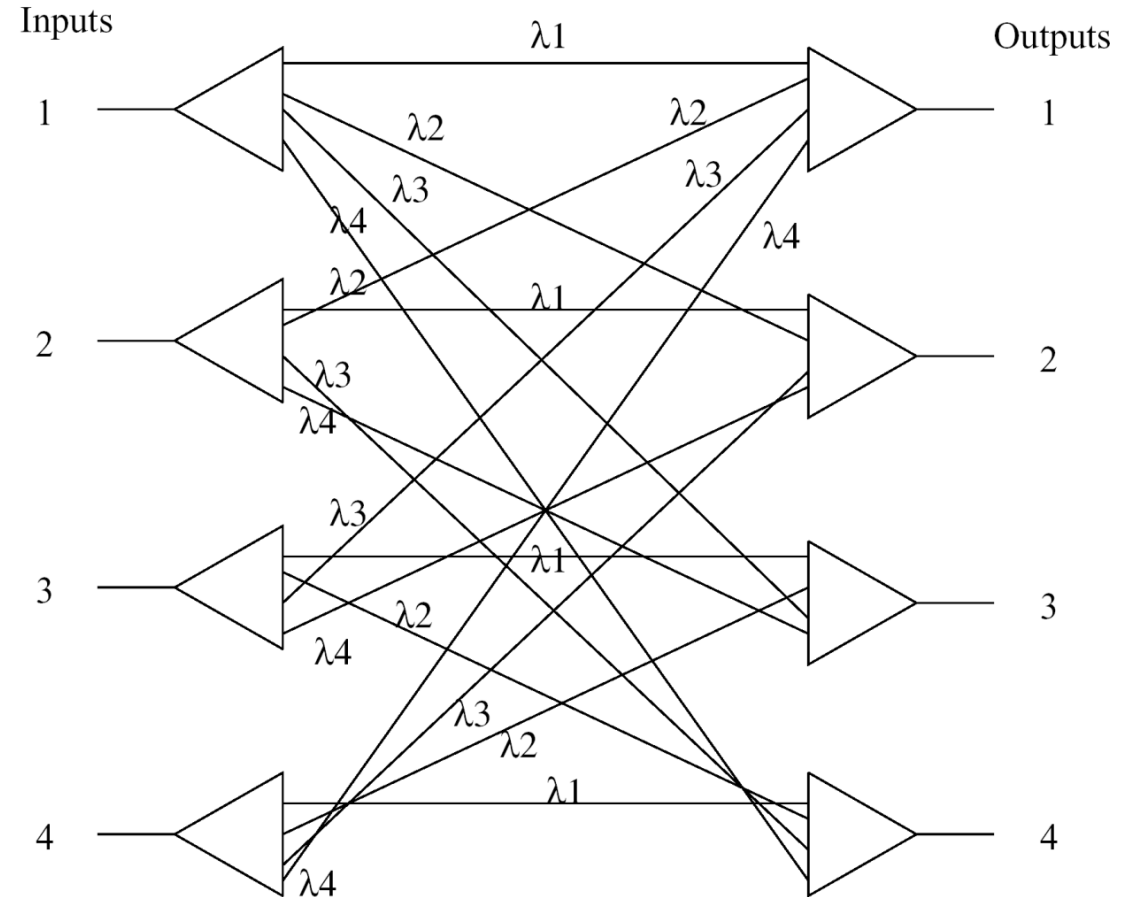

4 X 4 aktif anahtar/switch (4 dalgaboyu)

Bir 4x4 Pasif Dalgaboyu Yönlendirici

Trafik Matrisi

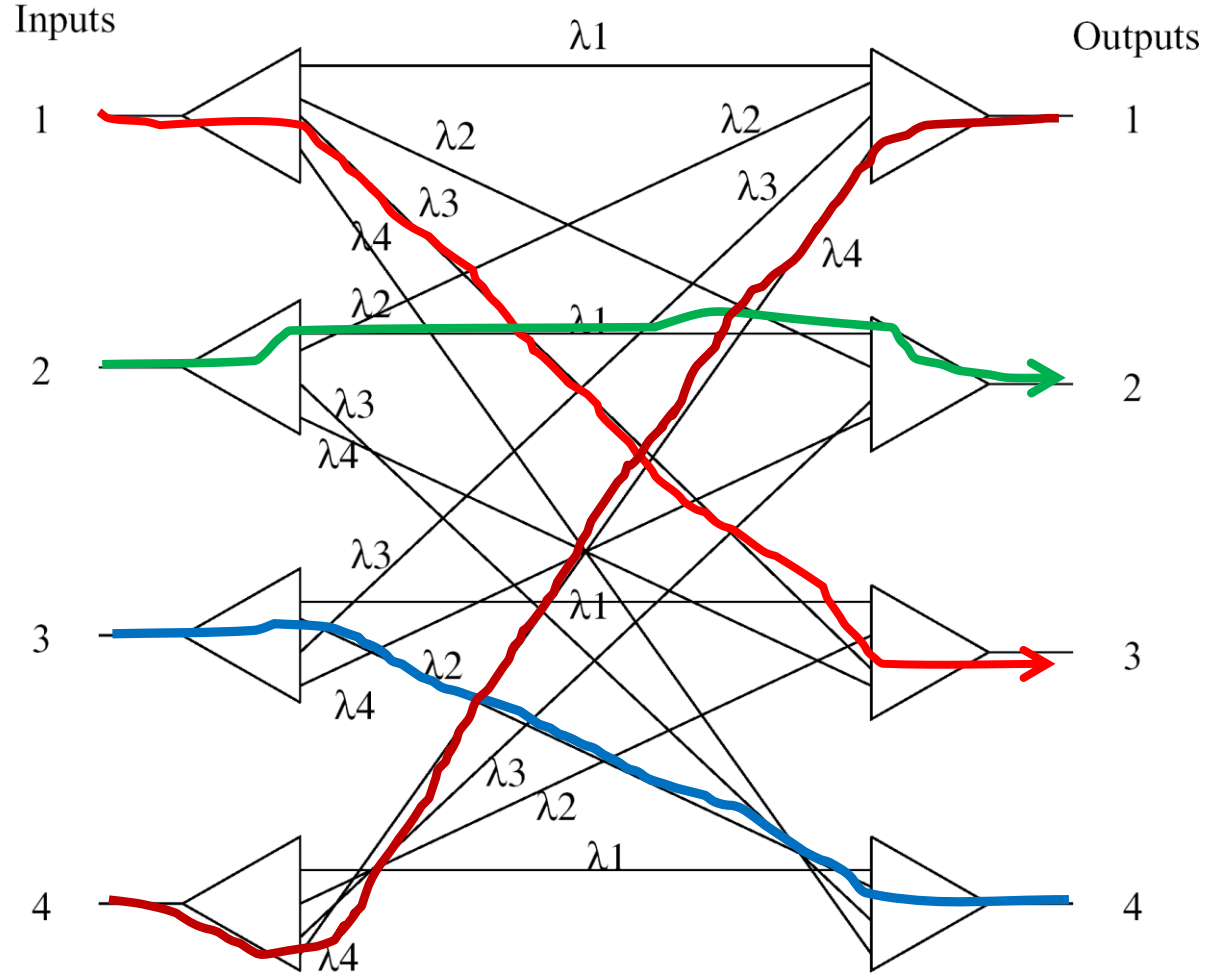
Giriş	Çıkış	Lambda
1	3	
2	2	
3	4	
4	1	

Bir 4x4 Pasif Dalgaboyu Yönlendirici

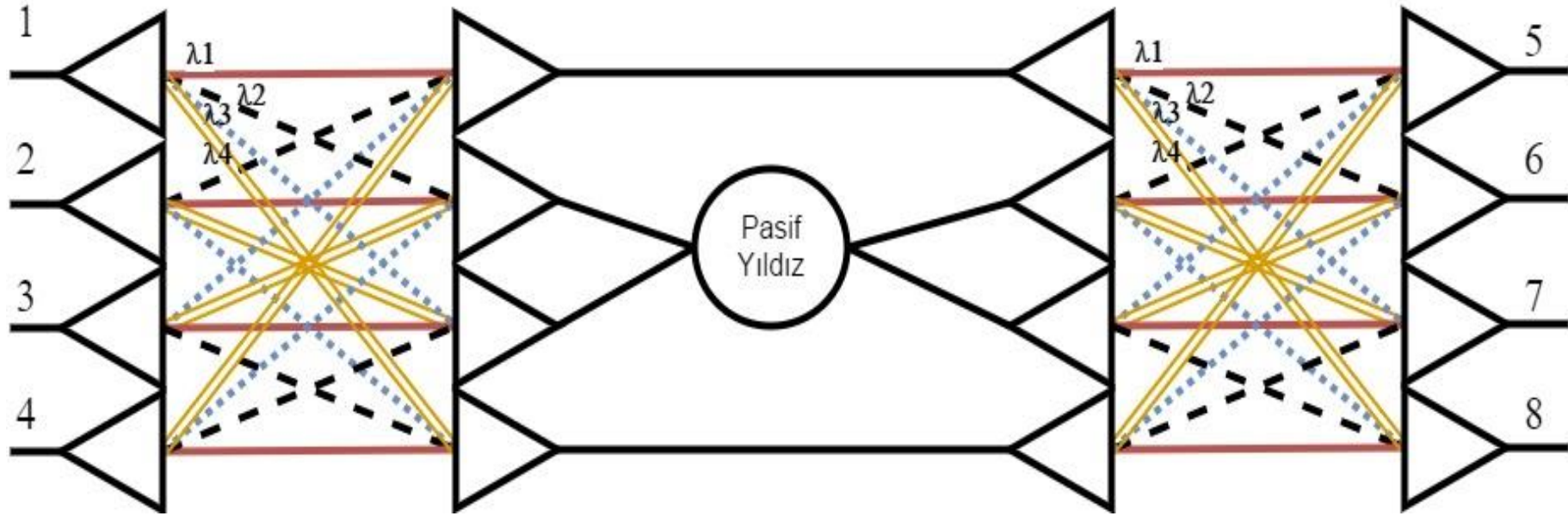
Trafik Matrisi

Giriş	Çıkış	Lambda
1	3	3
2	2	1
3	4	2
4	1	4

Örnek

- ❑ İki pasif yönlendirici aralarına pasif yıldız konularak şekilde görüldüğü gibi birbirilerine bağlanmıştır. Buna göre aşağıdaki soruları cevaplandırınız.

Örnek

---

a. Her bir düğüm çiftinin hangi dalgaboylarında haberleşebildiklerini aşağıdaki tabloya yazınız. Eğer hiçbir dalgaboyunda haberleşme gerçekleştirilemiyorlarsa X işareti koyunuz. Her bir düğüm çiftinin haberleşmesinin birbirlerinden bağımsız olduğunu varsayın.

	5	6	7	8
1				
2				
3				
4				

Örnek

a. Her bir düğüm çiftinin hangi dalgaboylarında haberleşebildiklerini aşağıdaki tabloya yazınız. Eğer hiçbir dalgaboyunda haberleşme gerçekleştirilemiyorlarsa X işareti koyunuz. Her bir düğüm çiftinin haberleşmesinin birbirlerinden bağımsız olduğunu varsayın.

	5	6	7	8
1	$\lambda_1, \lambda_2, \lambda_3, \lambda_4$	X	X	λ_2, λ_3
2	X			
3				
4				

Örnek

B. Aşağıdaki tabloda her bir satırdaki trafik taleplerinin aynı anda gerçekleşip gerçekleşemeyeceğini belirtiniz. Eğer gerçekleşebiliyorlar ise her biri için hangi dalgaboyu kullanması gerektiğini söyleyiniz.

Trafik talepleri	Aynı anda gerçekleşebilir mi?	Gerçekleşirse dalgaboyları
(1,5)		(1,5) için
(1,8)		(1,8) için
(4,5)		(4,5) için
(3,6)		(3,6) için
(1,8)		(1,8) için
(3,6)		(3,6) için
(1,6)		(1,6) için
(2,6)		(2,6) için
(3,7)		(3,7) için
(4,8)		(4,8) için

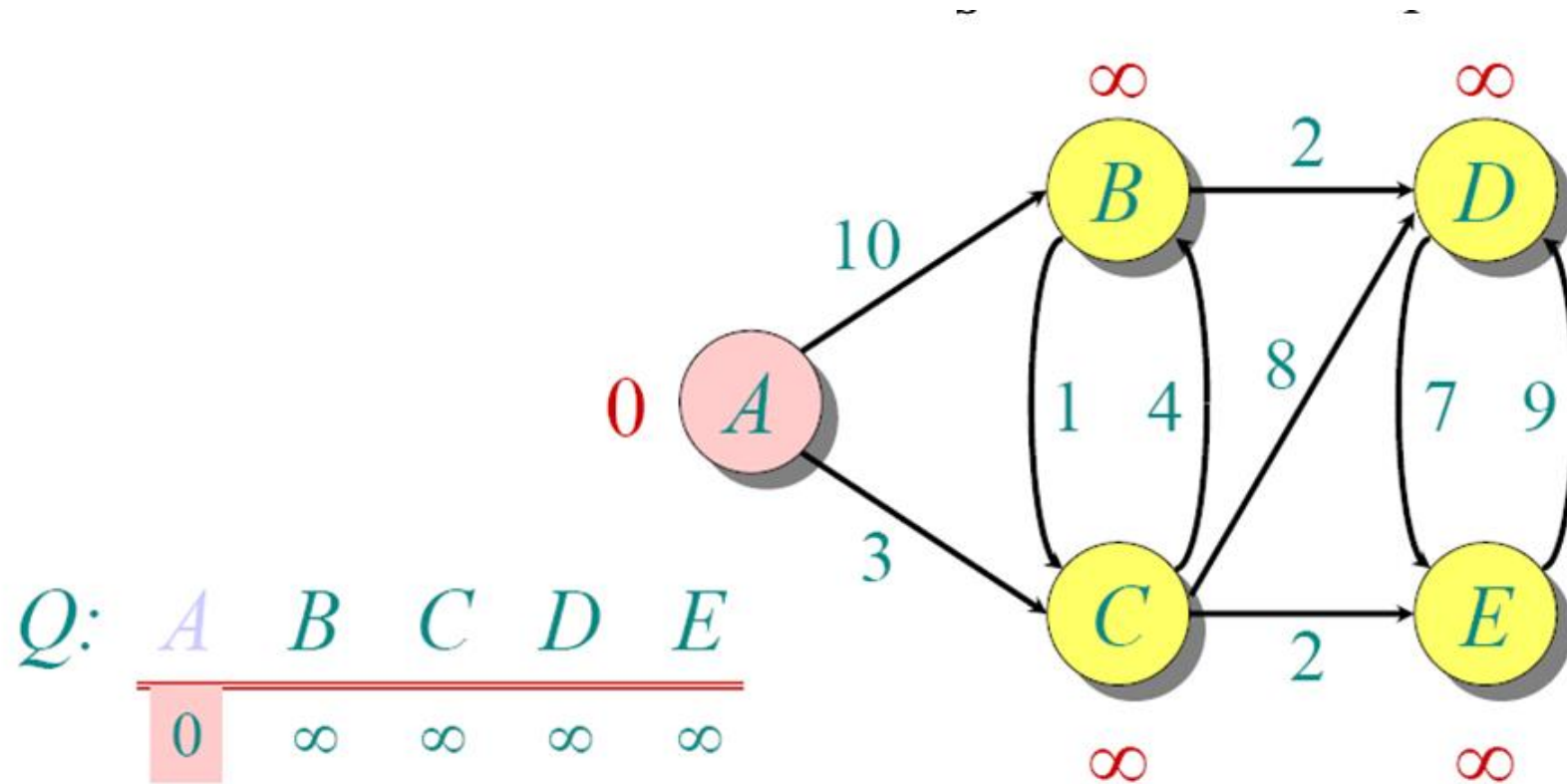
Örnek

B. Aşağıdaki tabloda her bir satırdaki trafik taleplerinin aynı anda gerçekleşip gerçekleşemeyeceğini belirtiniz. Eğer gerçekleşebiliyorlar ise her biri için hangi dalgaboyu kullanması gerektiğini söyleyiniz.

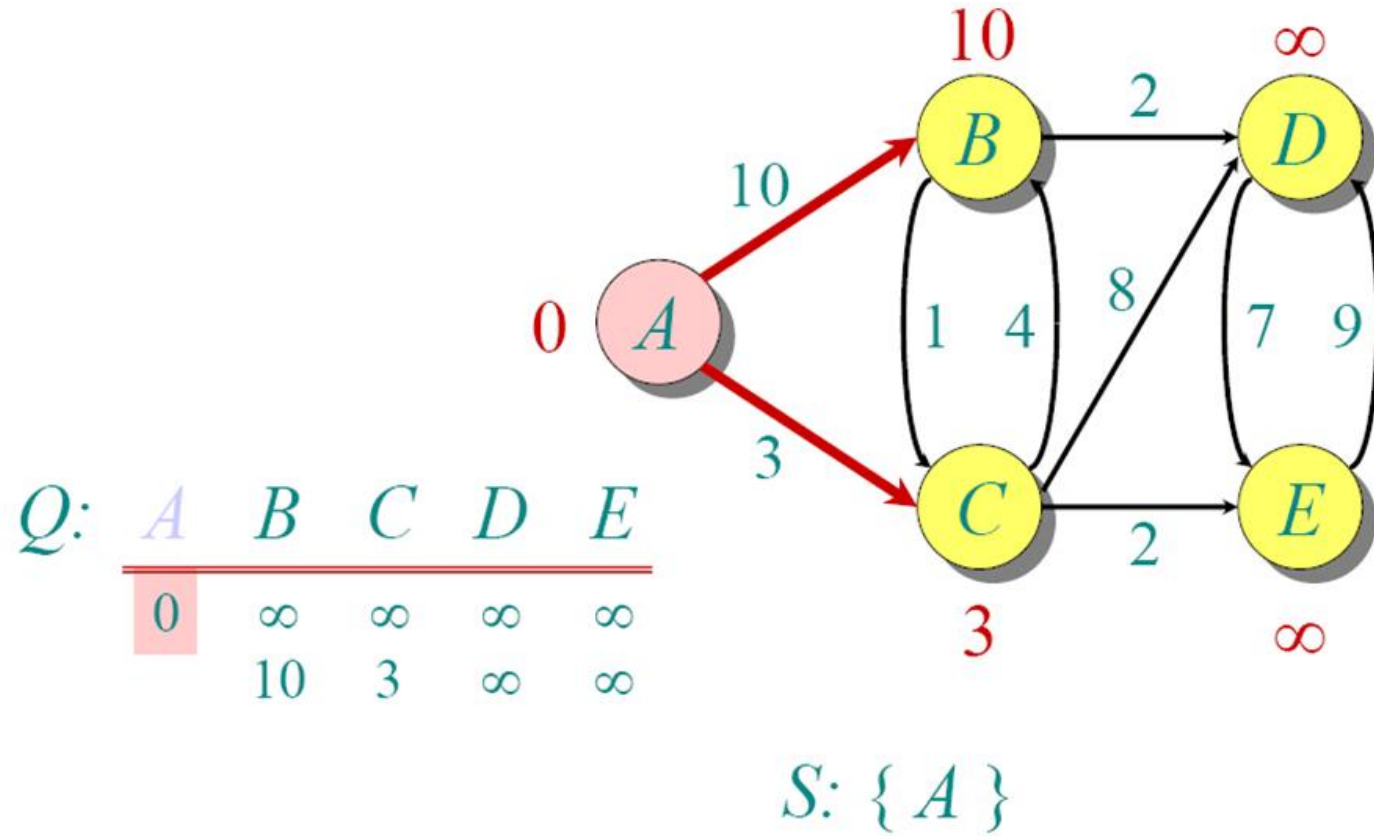
Trafik talepleri	Aynı anda gerçekleşebilir mi?	Gerçekleşirse dalgaboyları
(1,5)	Evet	(1,5) için λ_1
(1,8)		(1,8) için λ_2
(4,5)		(4,5) için
(3,6)		(3,6) için
(1,8)		(1,8) için
(3,6)		(3,6) için
(1,6)		(1,6) için
(2,6)		(2,6) için
(3,7)		(3,7) için
(4,8)		(4,8) için

Dinamik Yönlendirme örnek: Dijkstra (En Kısa yol Algoritması)

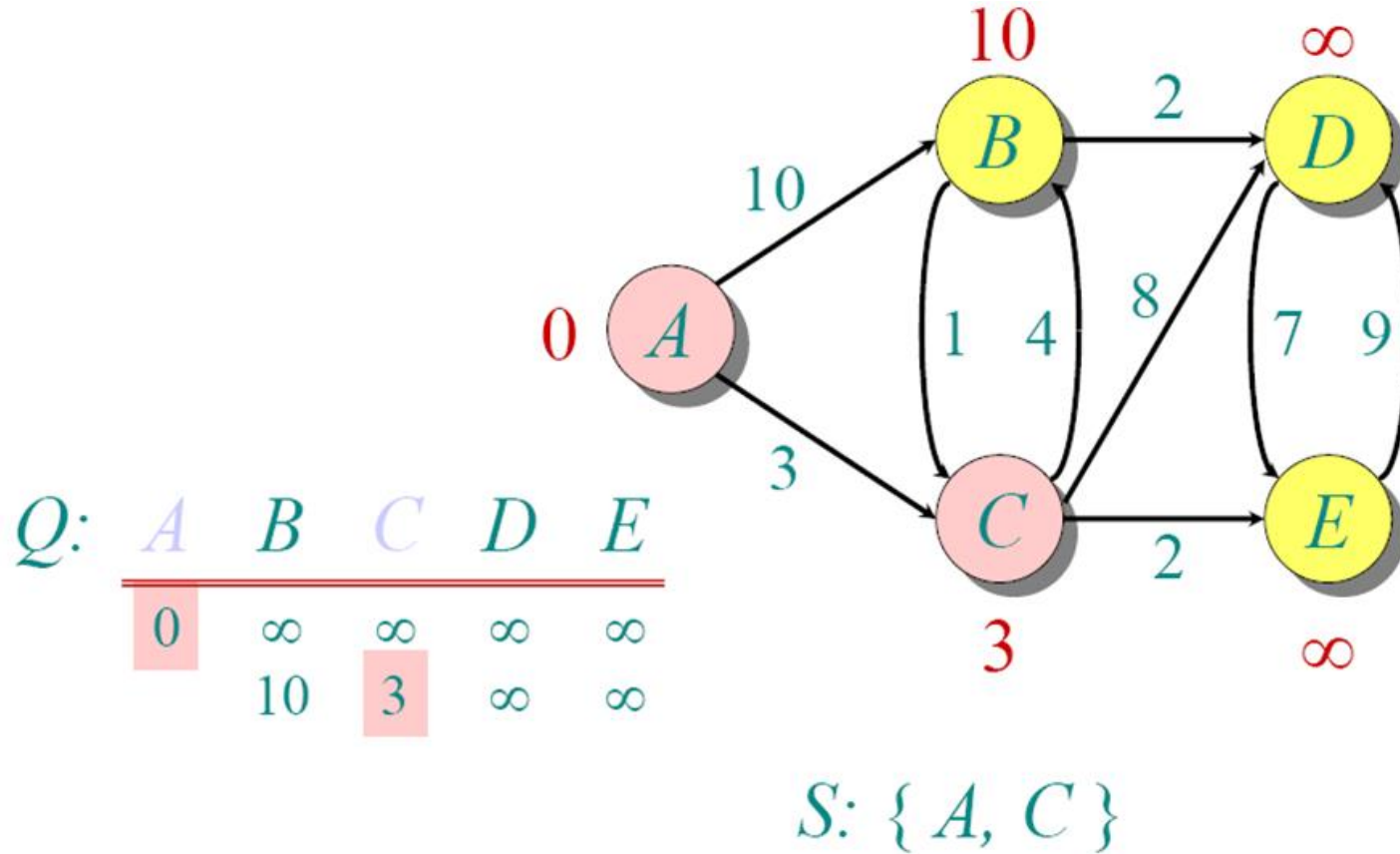

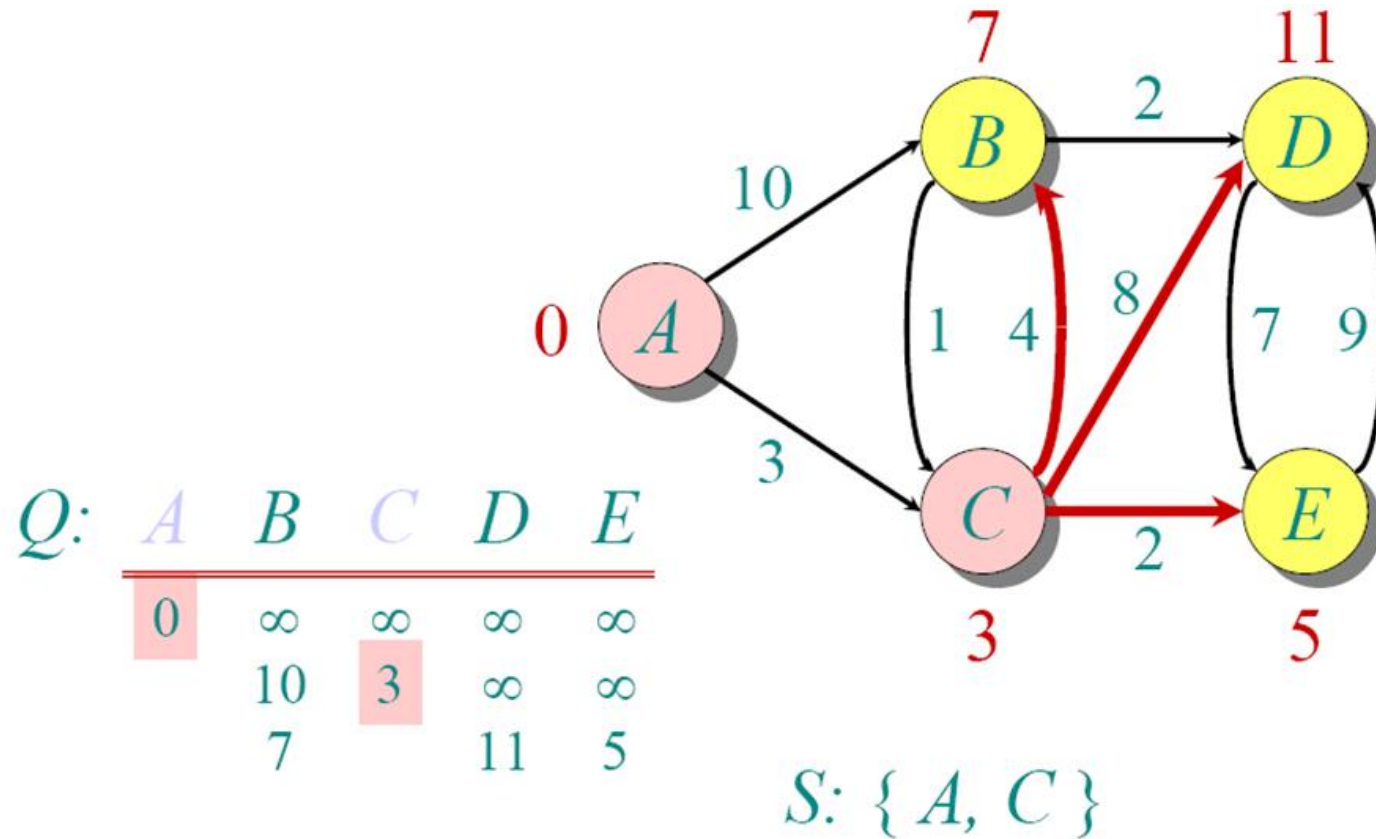
Dinamik Yönlendirme örnek: Dijkstra (En Kısa yol Algoritması)

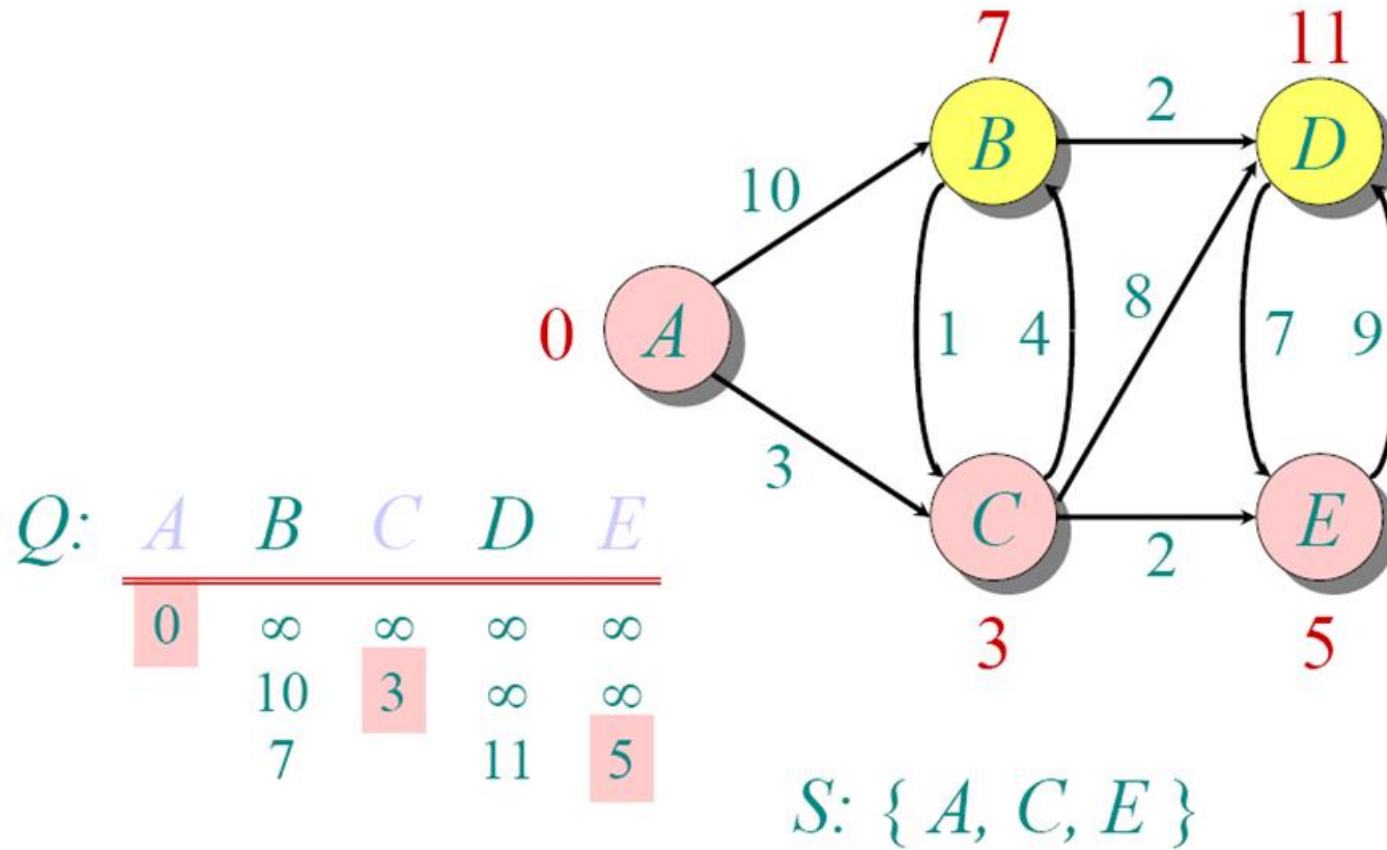
Dinamik Yönlendirme örnek: Dijkstra (En Kısa yol Algoritması)

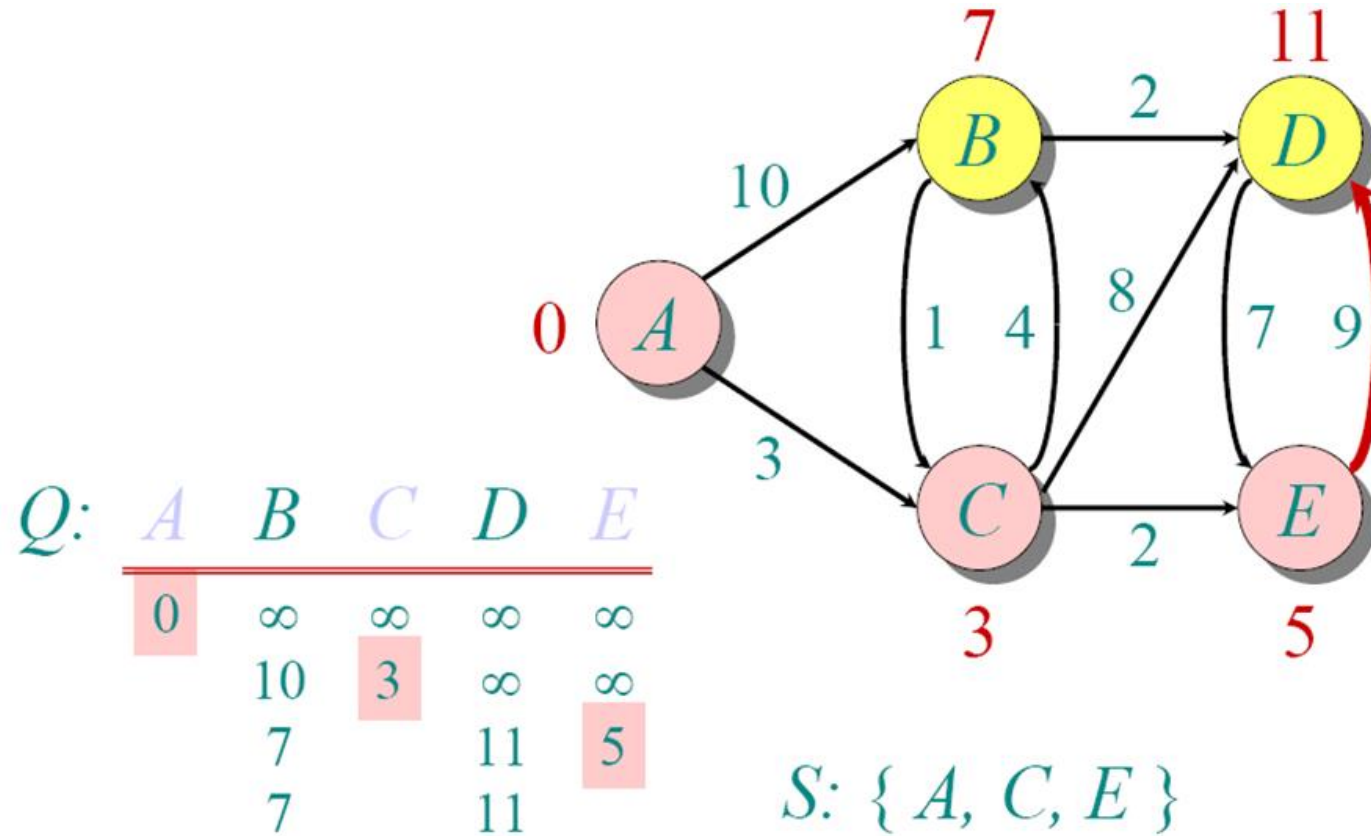
Dinamik Yönlendirme örnek: Dijkstra (En Kısa yol Algoritması)

Dinamik Yönlendirme örnek: Dijkstra (En Kısa yol Algoritması)

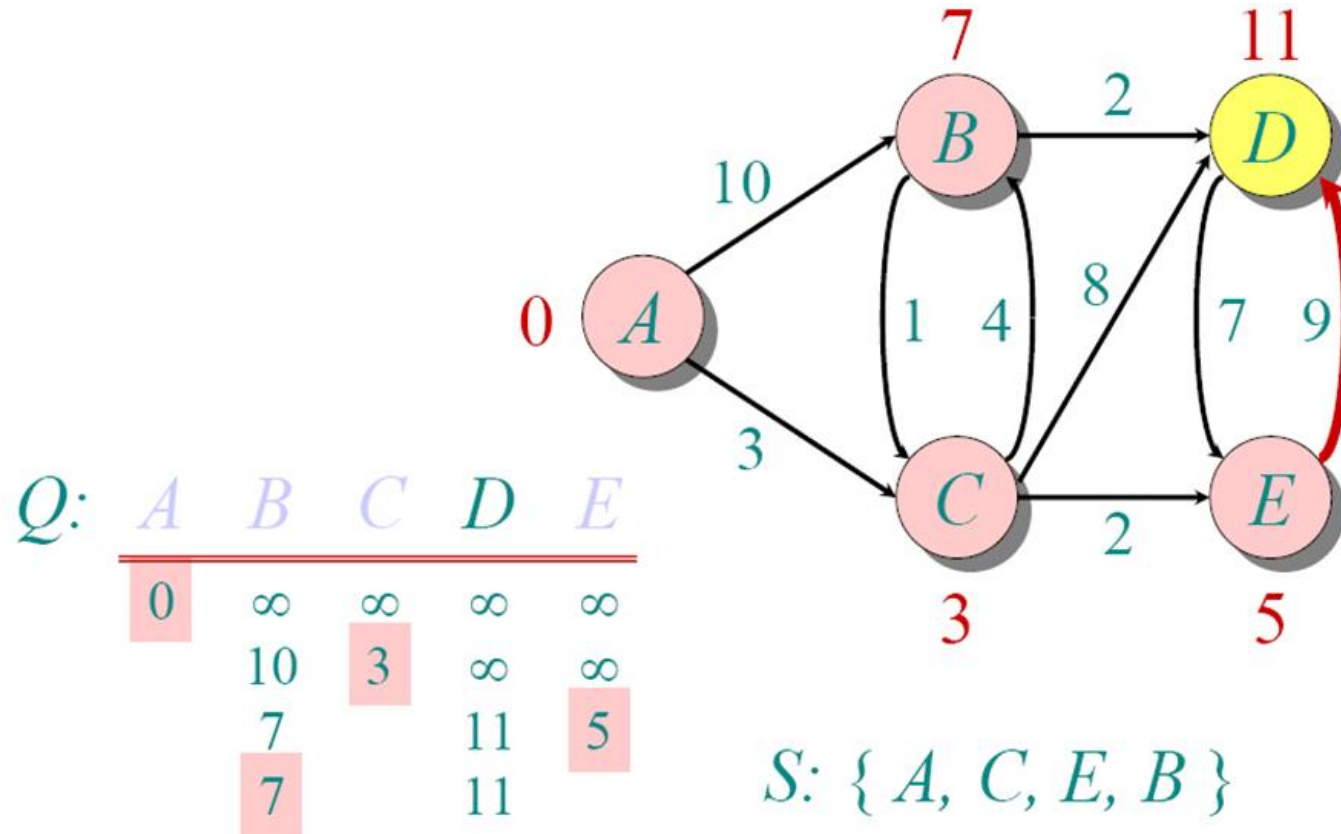

Dinamik Yönlendirme örnek: Dijkstra (En Kısa yol Algoritması)

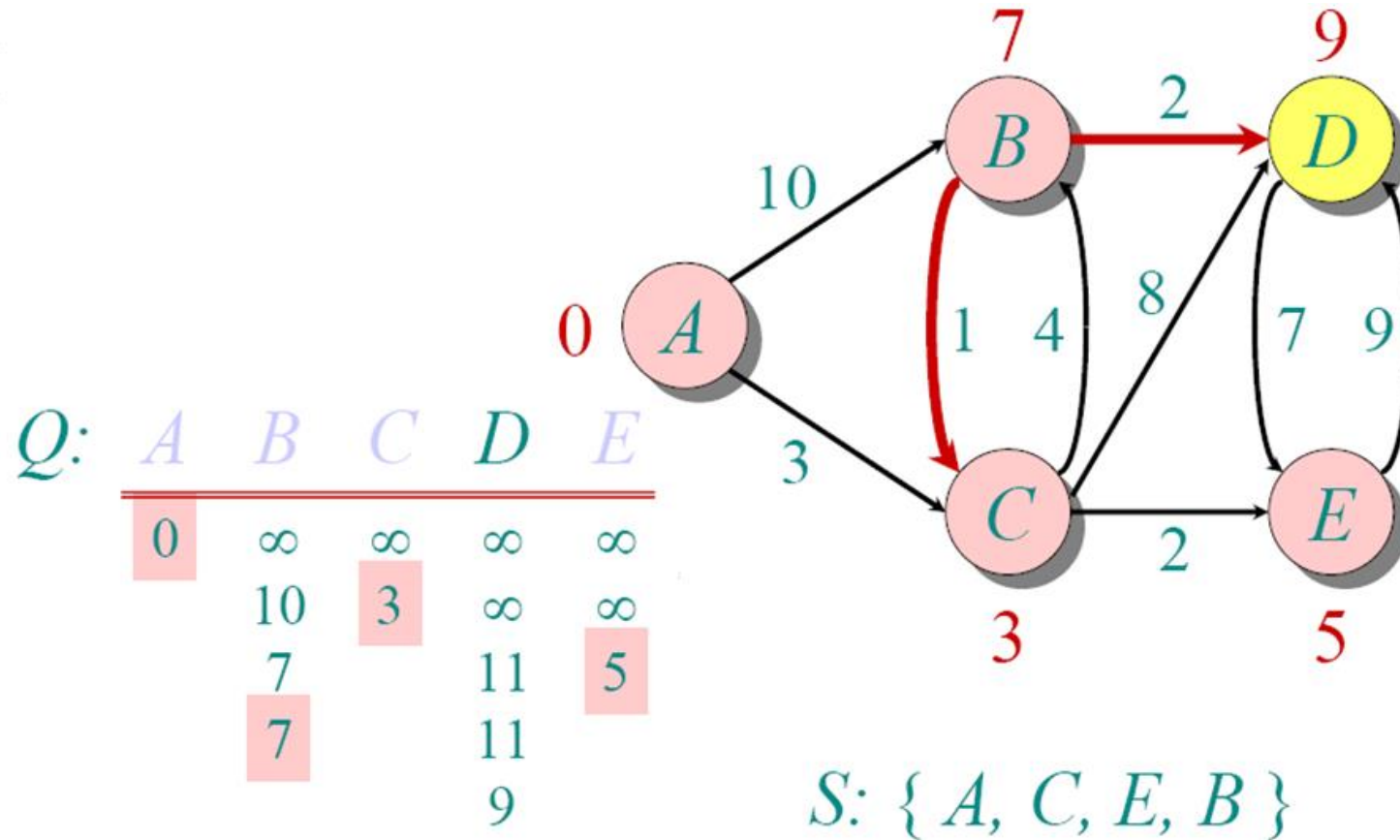

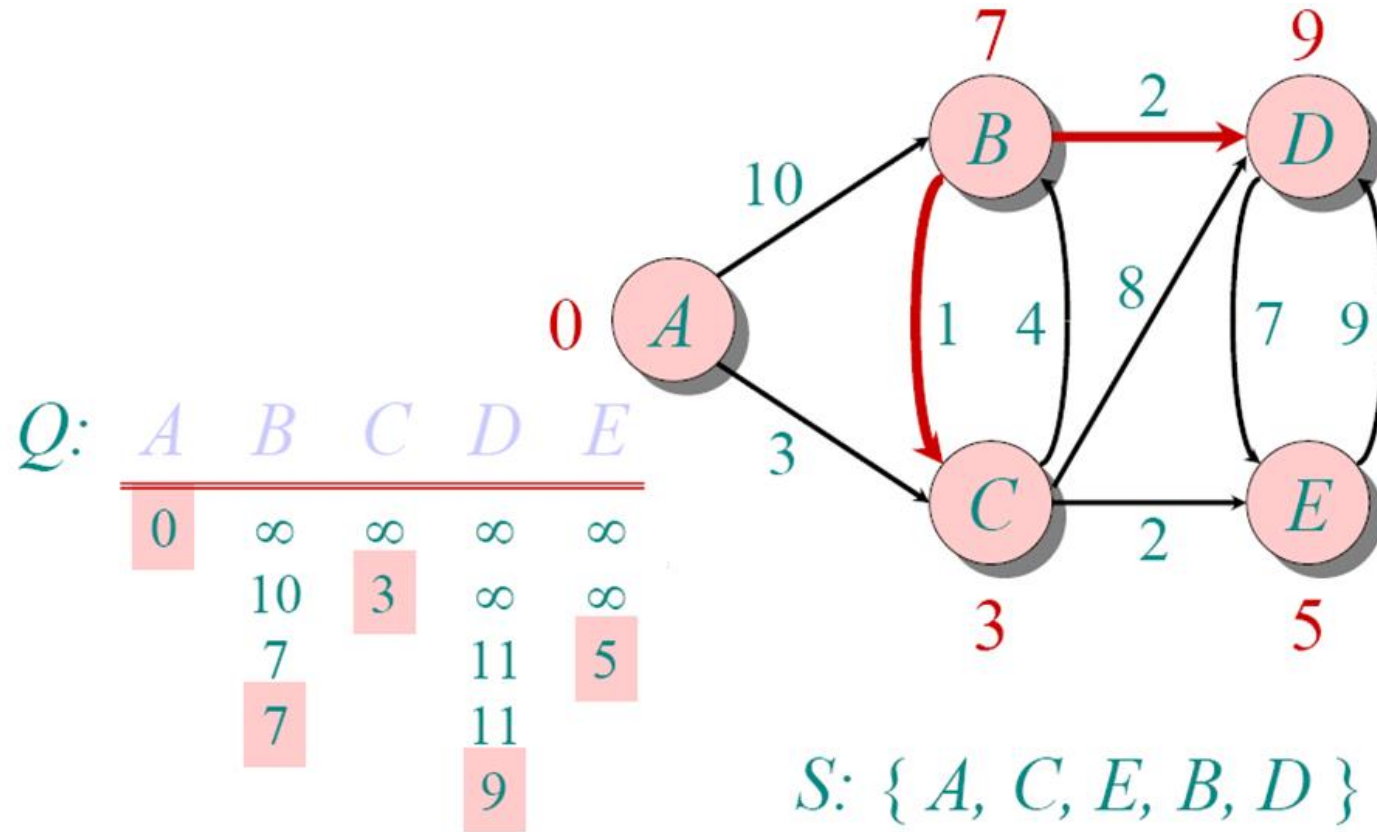
Dinamik Yönlendirme örnek: Dijkstra (En Kısa yol Algoritması)

Dinamik Yönlendirme örnek: Dijkstra (En Kısa yol Algoritması)

Dinamik Yönlendirme örnek: Dijkstra (En Kısa yol Algoritması)<

Graf Boyama (Graph Coloring)

- ☐ Bir kaynak-hedef çifti için bir yol belirlendikten sonra dalgaboyu ataması nasıl yapılabilir?
- ☐ Aynı fiberden (fiziksel bağlantıdan) geçen iki ışıkyolu farklı dalgaboylarına atanmalı.
- ☐ Mümkün olduğunca az dalgaboyu kullanımı

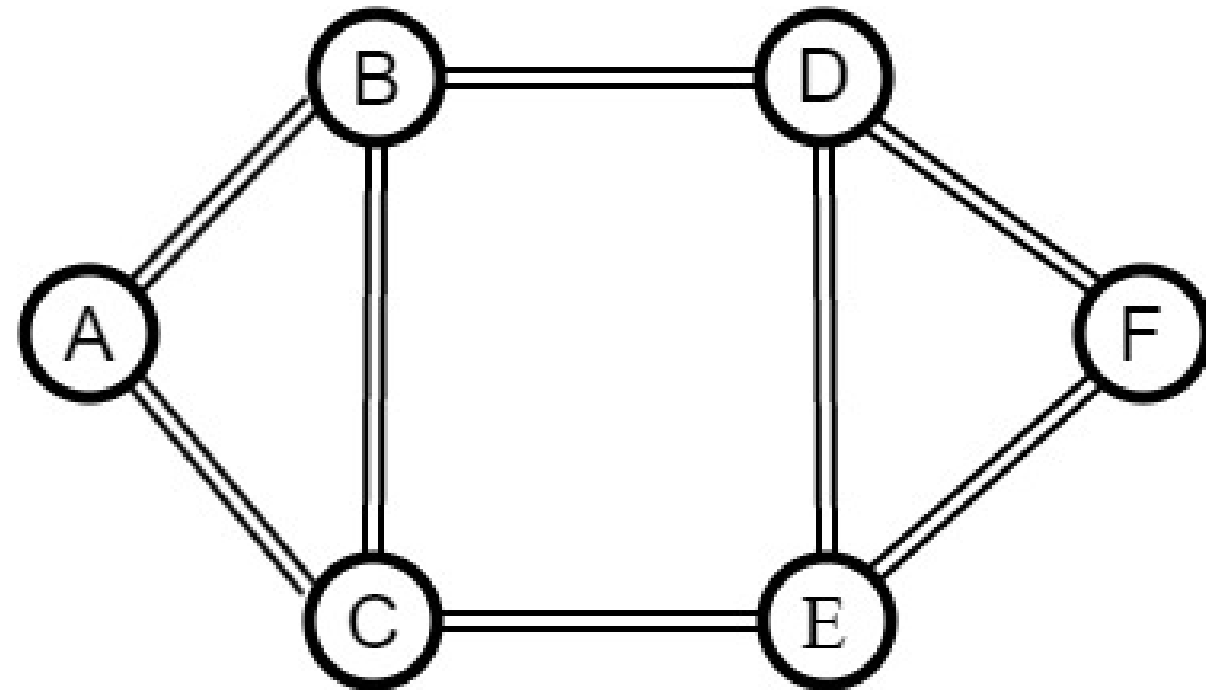
Graf Boyama

- A. Verilen Işık yollarını numaralandırma
- B. Yardımcı graf
  - 1. *Herbir ışık yolu için bir düğüm
  - 2. *Aynı fiberden geçen ışık yollarına ait düğümleri birbirine bağla
  - 3. *Derecesi en yüksek düğümden başla
  - 4. *Komşu düğümler aynı renk olmayacak şekilde boya

Graf Boyama

Fiziksel Topoloji ve Işıkyolu yönlendirmesi

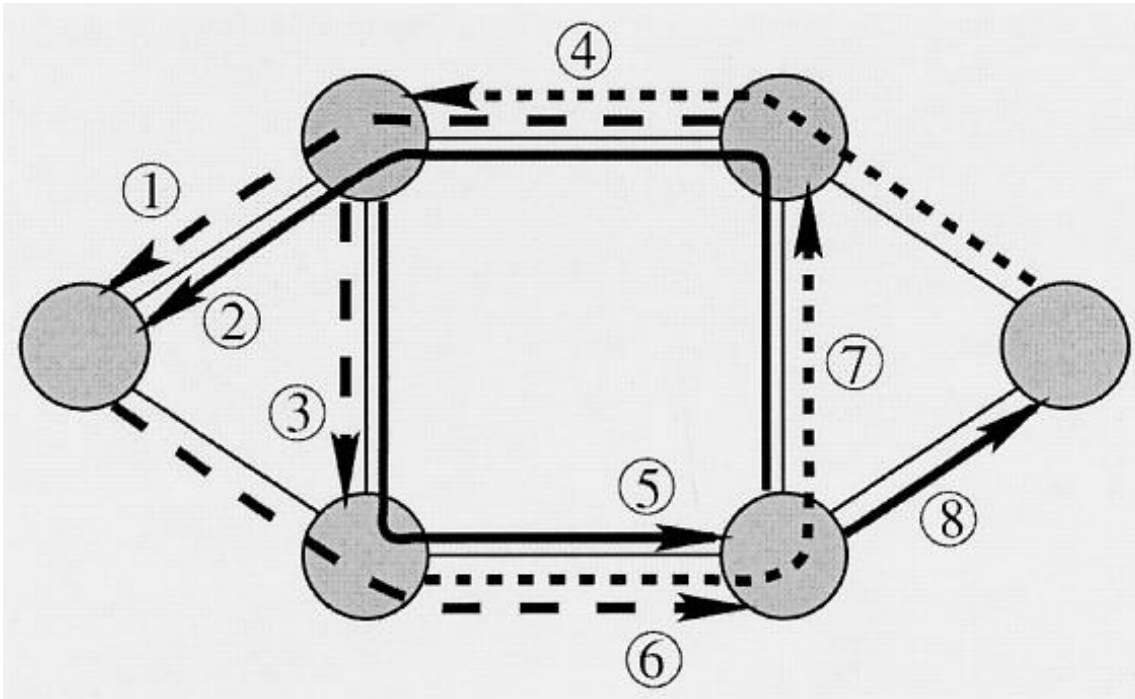

Trafik Talepleri

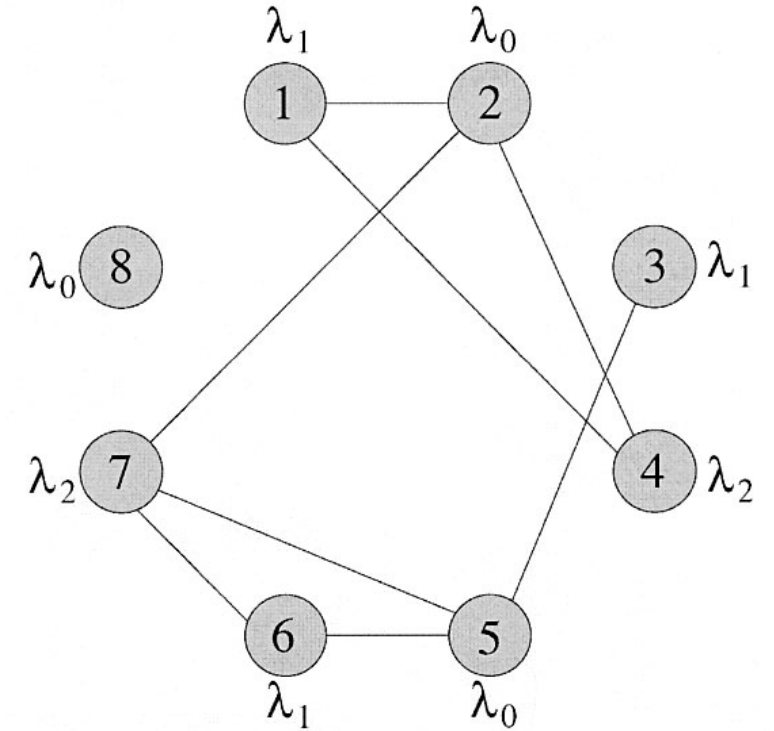
- 1-) D-B-A
- 2-) E-D-B-A
- 3-) B-C
- 4-) F-D-B
- 5-) B-C-E
- 6-) A-C-E
- 7-) C-E-D
- 8-) E-F

Graf Boyama

Fiziksel Topoloji ve
Işıkyolu yönlendirmesi

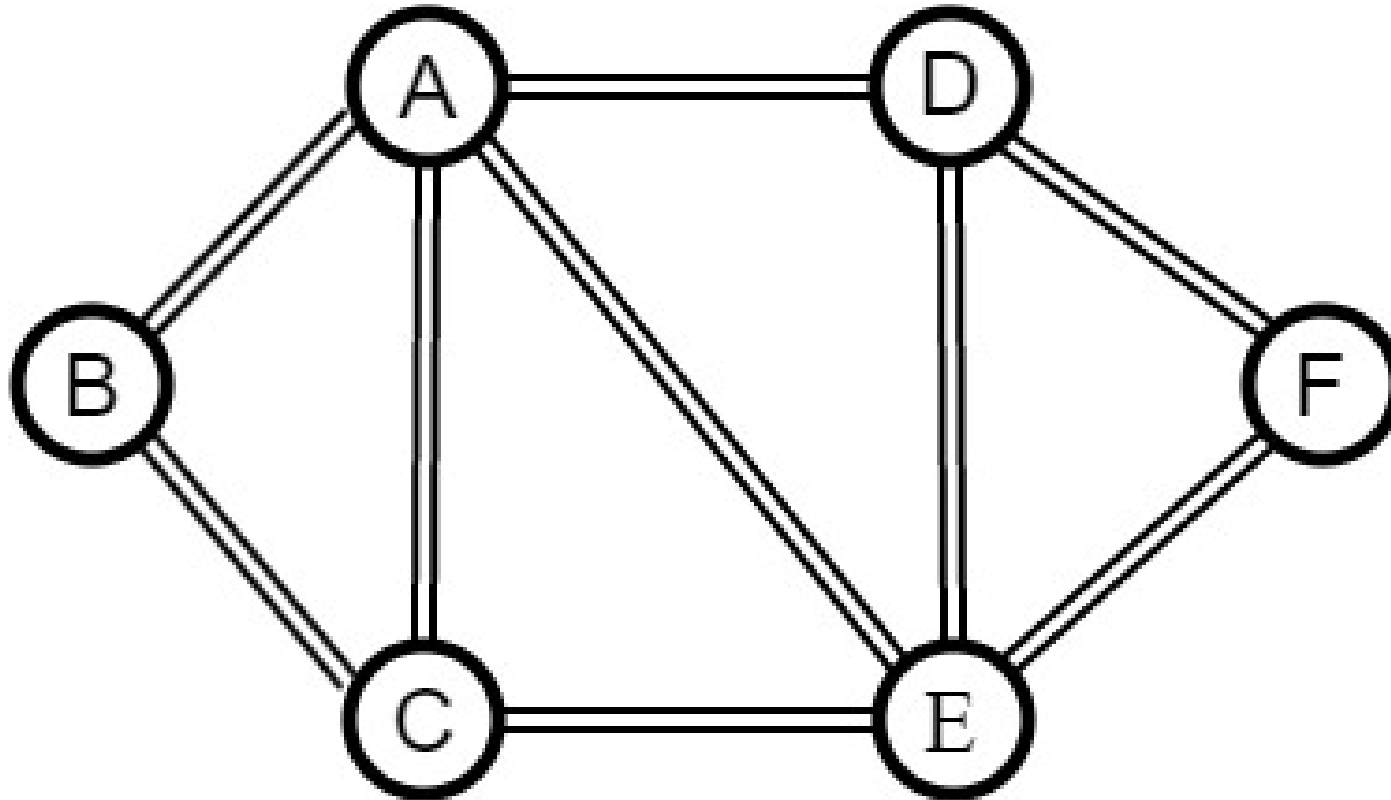

İlgili yardımcı graf ve
dalga boyu ataması

Graf Boyama- Ek Örnek

Fiziksel Topoloji ve Işıkyolu yönlendirmesi

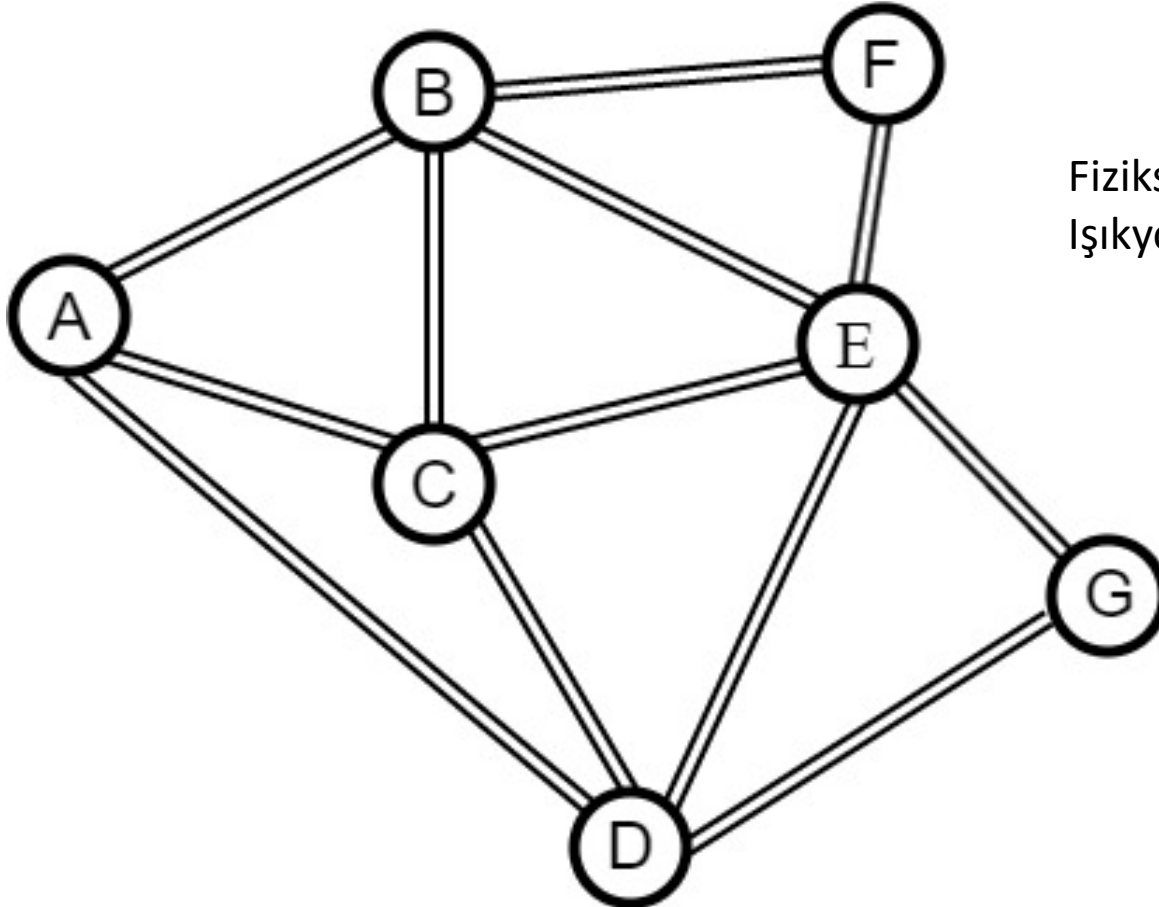

Trafik Talepleri

- 1-) B-A-D-F
- 2-) A-E-F
- 3-) F-E-C
- 4-) C-A-D
- 5-) B-C
- 6-) C-B-A
- 7-) D-F
- 8-) F-E-C-A
- 9-) A-D-E

Graf Boyama- Kapasite sınırlı

Fiziksel Topoloji ve
Işıkyolu yönlendirmesi

Trafik Talepleri (Herbir Fiber 2
dalga boyu kapasiteye sahip)

1-) A-D

2-) B-C

3-) A-E

4-) D-F

5-) B-E

6-) G-F

7-) G-C

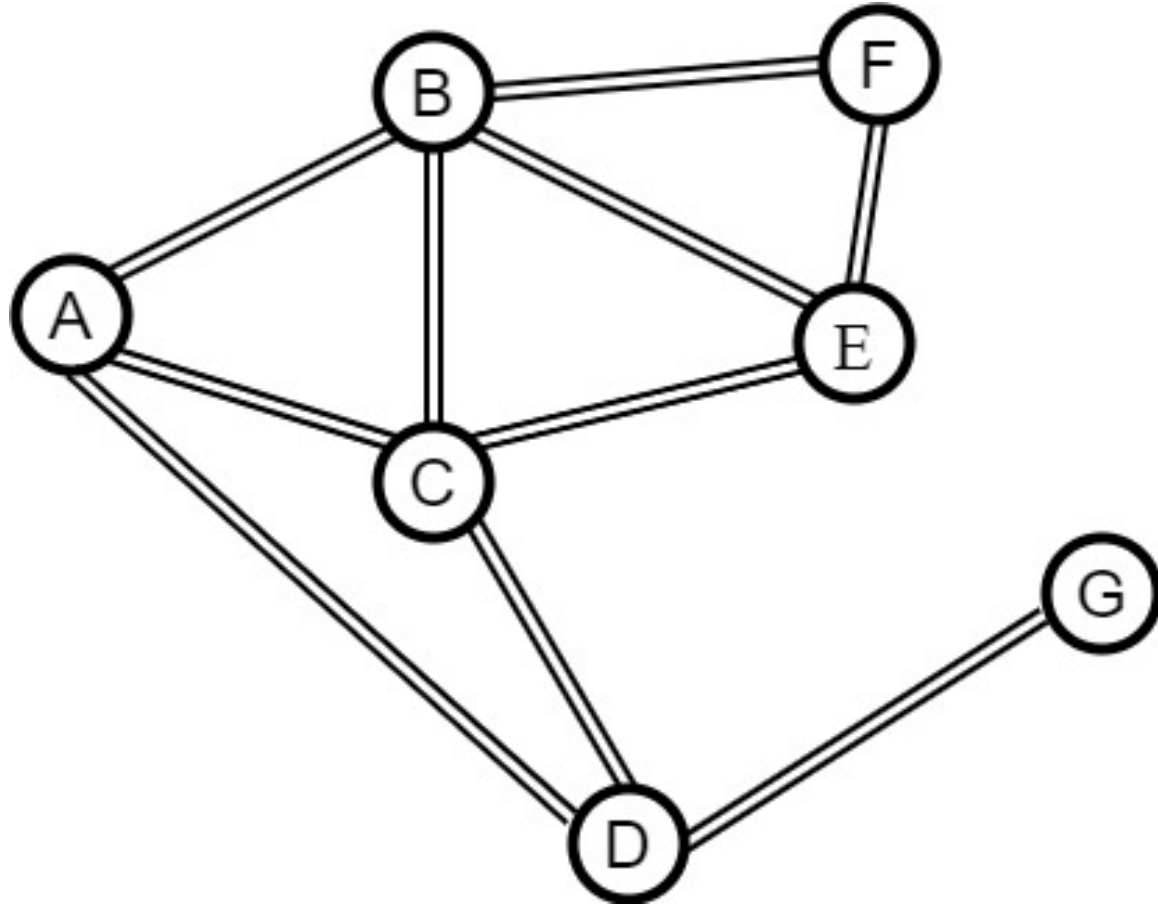
8-) B-G

9-) A-G

10-) C-F

11-) B-D

Graf Boyama- Kapasite sınırlı

Fiziksel Topoloji ve
Işıkyolu yönlendirmesi

Trafik Talepleri (Herbir Fiber 2
dalga boyu kapasiteye sahip)

- 1-) A-D
- 2-) B-C
- 3-) A-E
- 4-) D-F
- 5-) B-E
- 6-) G-F
- 7-) G-C
- 8-) B-G
- 9-) A-G
- 10-) C-F
- 11-) B-D

Senaryo-2: G-E , D-E Fiberi koptu

- 12-) G-E(GDABE)
- 13-) F-D(FBACD)

Dinamik dalgaboyu ataması

- ❑ Rastgele (Random)
- ❑ İlk-uyan (First-Fit)
- ❑ En-az-Kullanılan (Least-Used)
- ❑ En-çok-kullanılan (Most-Used)
- ❑ Min-Çarpım (Min-Product)
- ❑ En-az-Yüklü (Least-Loaded)
- ❑ Maks-Toplam (Max-Sum)
- ❑ Göreceli kapasite kaybı (Relative-capacity loss)
- ❑ Dağıtılmış Göreceli kapasite kaybı (Distributed Relative Capacity Loss)
- ❑ Dalgaboyu rezervasyon (Wavelength reservation)
- ❑ Eşiği koruma (Protecting threshold)

Örnek

❑ Rastgele:

$\lambda_0, \lambda_1, \lambda_2, \lambda_3$ (Kullanılabilir olanlardan)

❑ İlk-uyan: İndisi en küçük olan

λ_0

❑ En-çok-Kullanılan:

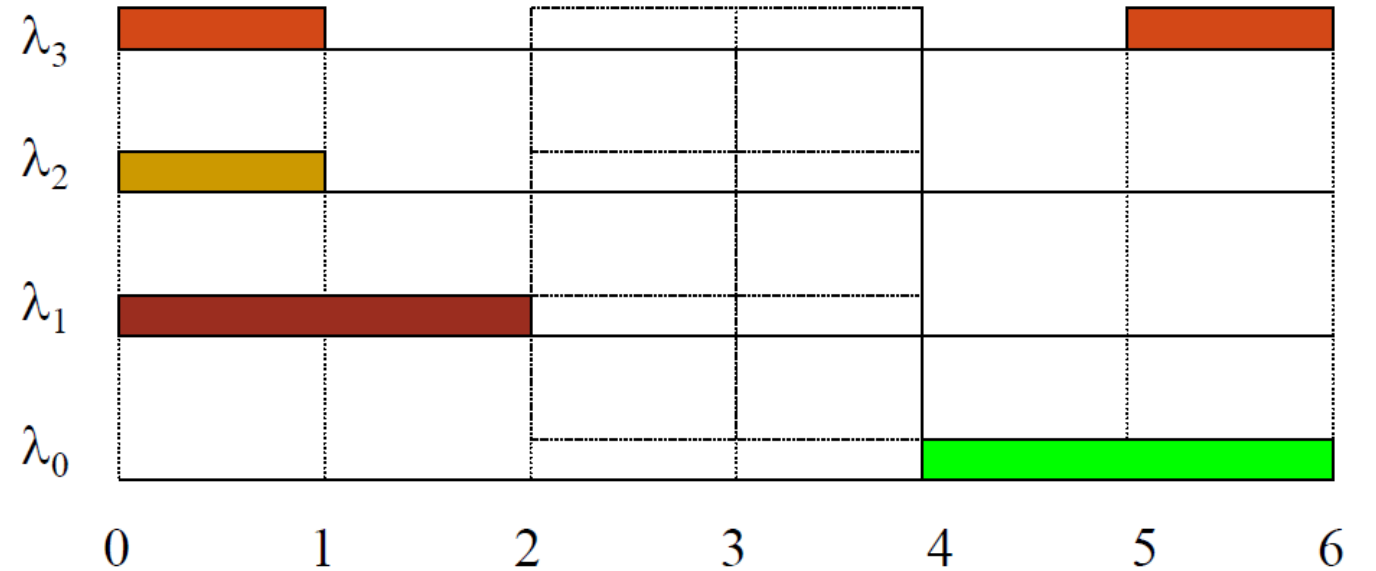
$\lambda_0, \lambda_1, \lambda_3$ (Rasgele biri)

❑ En-az-kullanılan:

λ_2 (En az fiberde kullanılan)

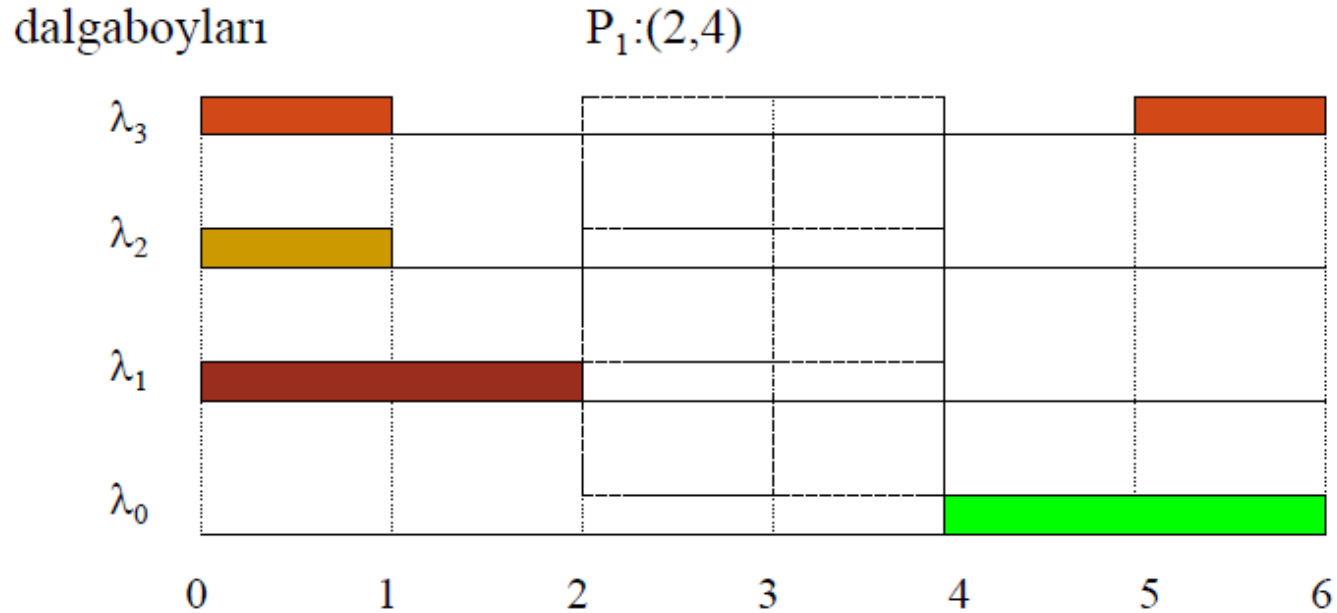
Dalgaboyları

$P_1:(2,4)$

❑ Yeni bir talep geldiği zaman (1-6 arası) , eğer 2-4 arasındaki trafiğe λ_2 ' yi atamış olsa idik kullanacağımız dalgaboyu kalmazdı

Maks-Toplam hesaplanması

- Seçilen dalgaboyları: λ_0 , λ_1 , veya λ_3
- Zaaf: (2-4) için λ_0 seçilirse (0-3) talebi için başka dalgaboyu kalmaz.

*Kullanılabilir dalgaboyları **engellenirse** 1 yazılır.

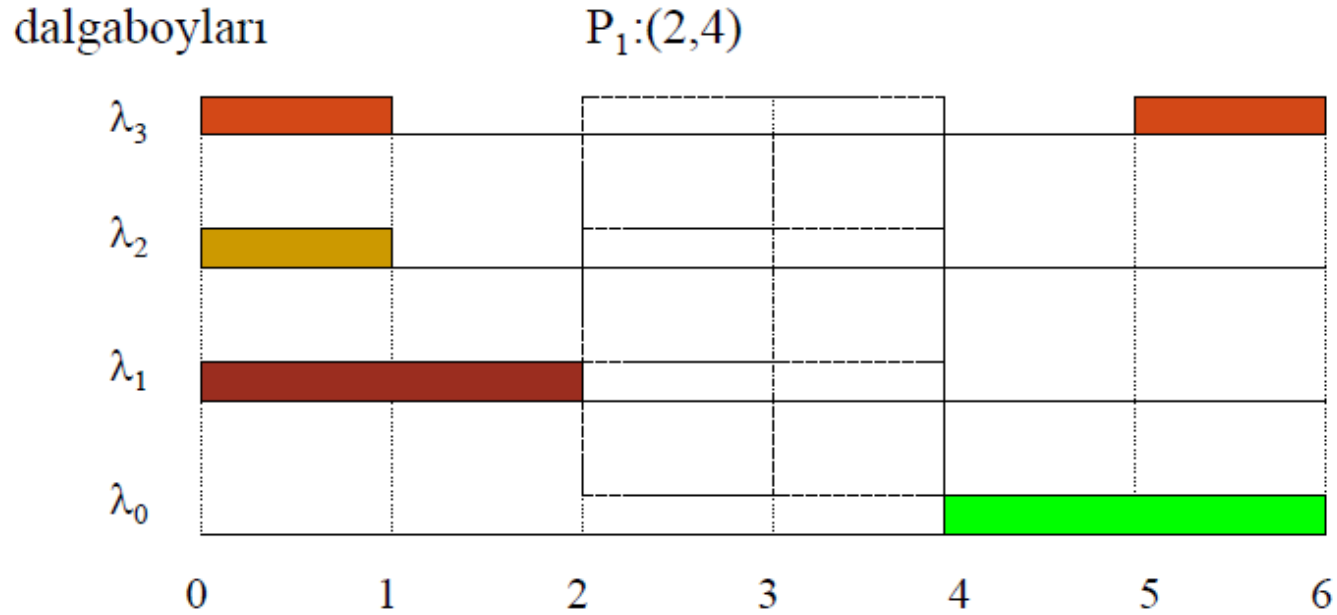
*WPC: dalgaboyu yol kapasitesi
(Wavelength-path capacity)

* $P_1:(2,4)$ arasında **kullanılabilir** dalgaboyları yazılır

* P_2 - P_3 - P_4 Gelecekteki muhtemel talepler

Kullanılabilir Dalgaboyları	$P_2:(1,5)$	$P_3:(3,6)$	$P_4:(0,3)$	Toplam WPC kaybı
λ_3	1	0	0	1
λ_2	1	1	0	2
λ_1	0	1	0	1
λ_0	0	0	1	1

Göreceli kapasite kaybı (RCL-Relative capacity loss)

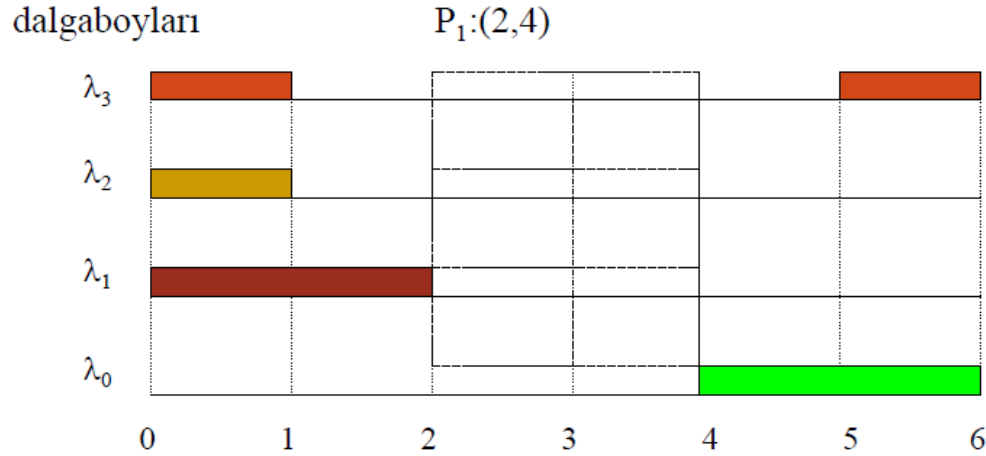

*Kullanılabilir dalgaboyları engellenirse yüzdesi yazılır.

- Seçilen dalgaboyları: **λ_1** , veya **λ_3**

Dalgaboyu	P2:(1,5)	P3:(3,6)	P4:(0,3)	Toplam RCL kaybı
λ_3	$\frac{1}{2}=0.5$	0	0	0.5
λ_2	0.5	0.5	0	1
λ_1	0	0.5	0	0.5
λ_0	0	0	1	1

Dağıtılmış Göreceli kapasite kaybı (DRCL-Distributed Relative Capacity Loss)

* DRCL, gelen bağlantı isteğinin kaynak düğümünden ağdaki diğer tüm düğümlere giden tüm yolları dikkate alır,
(gelen bağlantı isteğinin hedef düğümü hariç)

*Kullanılabilir dalgaboyları engellenirse yüzdesi yazılır.

Dalgaboyu	(2,0)	(2,1)	(2,3)	(2,5)	(2,6)	Toplam DRCL kaybı
λ_3	0	1/3	1/4	1/3	0	11/12
λ_2	0	1/3	1/4	1/3	1/2	17/12
λ_1	0	0	1/4	1/3	1/2	13/12
λ_0	1	1/3	1/4	0	0	19/12

- Seçilen dalgaboyu: λ_3